

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia

Procedura: Indywidualizacja procesu kształcenia i organizacji studiów na Wydziale Biologii i Biotechnologii UMCS

Cel i przedmiot procedury:

Indywidualizacja procesu kształcenia oraz indywidualizacja organizacji studiów umożliwia dostosowanie warunków studiowania do zdolności, umiejętności, zainteresowań i sytuacji życiowej poszczególnych studentów, ze szczególnym uwzględnieniem studentów zdolnych, o ściśle sprecyzowanych zainteresowaniach oraz studentów w trudnej sytuacji życiowej. Przedmiotem procedury jest przedstawienie form oraz określenie zasad indywidualizacji procesu kształcenia i organizacji studiów studentów Wydziału Biologii i Biotechnologii, jak również opis procesu monitorowania, weryfikacji i oceny ich przebiegu w celu ewentualnego wprowadzenia działań korygujących, naprawczych lub doskonalących. Szczególną uwagę w niniejszej procedurze skupiono na następujących formach indywidualizacji procesu kształcenia: I – indywidualny program studiów (IPS); II – indywidualna organizacja studiów (IOS); III – Program dwutorowej kariery (PDK). Wskazano również inne formy indywidualizacji procesu kształcenia (IV), szczegółowo opisane w odrębnych procedurach.

Odpowiedzialność:

Dziekan

Prodziekan ds. studenckich

Opiekun naukowy IPS lub PDK

Kolegium Dziekańskie

Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia

Wydziałowe Zespoły Programowe

Sposób postępowania:**I. Indywidualny program studiów (IPS)**

1. O zgodę na studiowanie według indywidualnego programu studiów, w tym planu studiów, mogą ubiegać się szczególnie uzdolnieni studenci o ukierunkowanych zainteresowaniach naukowych.
2. Studia według indywidualnego programu studiów, w tym planu studiów, powinny zapewnić możliwość osiągnięcia przez studenta wszystkich efektów uczenia się zatwierdzonych dla danego kierunku studiów oraz uwzględniać dodatkowe indywidualne zainteresowania studenta.
3. Prawo ubiegania się o IPS przysługuje studentom:
  - a) I stopnia, którzy zaliczyli co najmniej pierwszy roku studiów;
  - b) II stopnia, bezpośrednio po przyjęciu na studia lub po zaliczeniu pierwszego roku studiów.
4. Studia według indywidualnego programu studiów, w tym planu studiów mogą trwać maksymalnie dwa lata.
5. Decyzję o przyznaniu Indywidualnego programu studiów podejmuje Dziekan po zasięgnięciu opinii Kolegium Dziekańskiego.
6. Podstawą do ubiegania się o IPS dla studentów studiów pierwszego stopnia jest uzyskanie z egzaminów i zaliczeń w dotychczasowym toku studiów średniej ocen wynoszącej co najmniej 4,50.
7. Podstawą do ubiegania się o IPS dla studentów studiów drugiego stopnia jest:
  - uzyskanie średniej ocen co najmniej 4,50 z egzaminów i zaliczeń na pierwszym stopniu studiów, gdy student ubiega się o indywidualny program studiów od pierwszego roku studiów;
  - uzyskanie średniej ocen co najmniej 4,50 z egzaminów i zaliczeń na pierwszym roku studiów II stopnia, gdy student ubiega się o indywidualny program studiów od drugiego roku.
8. W uzasadnionych, wyjątkowych sytuacjach Dziekan może wyrazić zgodę na odbywanie studiów według indywidualnego programu studiów, w tym planu studiów, mimo braku spełnienia przez studenta warunku zawartego w pkt 5 i 6, ale pod warunkiem, że średnia jego ocen nie jest niższa niż 4,0.
9. Wniosek o IPS należy złożyć do Dziekana Wydziału do dnia 10 września, przed rokiem akademickim, w którym jest planowane odbywanie studiów według indywidualnego programu studiów, w tym planu studiów.
10. Do wniosku należy dołączyć następujące dokumenty:
  - a) uzasadnienie wniosku,
  - b) potwierdzoną średnią ocen wyliczoną zgodnie z Uchwałą XXIV – 30.15/19 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 16 października 2019 r.,
  - c) propozycję opiekuna naukowego posiadającego co najmniej stopień naukowy doktora z grupy pracowników badawczo-dydaktycznych,

- d) propozycję programu studiów zaakceptowaną przez proponowanego opiekuna naukowego. W programie studiów muszą znaleźć się przedmioty, których zaliczenie zapewnia osiągnięcie wszystkich wymaganych na danym kierunku studiów efektów uczenia się oraz liczbę punktów ECTS nie mniejszą, niż obowiązującą w planie studiów dla danego roku.
11. Dziekan, w porozumieniu z Zespołem ds. Jakości Kształcenia i odpowiednim Zespołem Programowym, weryfikuje dokumenty dostarczone przez kandydata do IPS, a szczególnie proponowany program studiów pod kątem jego zgodności z efektami uczenia się, które student powinien osiągnąć na danym kierunku studiów. Jeżeli proponowany program studiów umożliwia osiągnięcie wszystkich zakładanych dla danego kierunku efektów uczenia się, Dziekan wyraża zgodę na odbywanie przez studenta studiów według indywidualnego programu studiów, w tym planu studiów i przydziela studentowi opiekuna naukowego.
  12. Opiekun wspólnie ze studentem ustalają harmonogram realizacji IPS i przedstawiają do akceptacji Dziekanowi Wydziału w terminie dwóch tygodni od daty przyznania IPS.
  13. Harmonogram IPS obejmuje:
    - Planowany termin zakończenia studiów, przy czym studia według IPS mogą trwać krócej niż przewiduje program studiów realizowany w trybie zwykłym, nie mogą natomiast prowadzić do przedłużenia terminu ukończenia studiów.
    - Plan studiów wraz z wykazem przedmiotów zapewniających osiągnięcie wszystkich kierunkowych i przedmiotowych efektów uczenia się zgodnie z aktualnym programem kierunku studiów, do którego student jest przypisany w okresie realizacji IPS.
    - Wykaz przedmiotów dodatkowych, realizowanych przez studenta na innych kierunkach studiów w ramach tej samej dyscypliny naukowej, uwzględniający indywidualizację zainteresowań studenta oraz pozwalający na uzyskanie dodatkowych efektów uczenia się.
    - Szczegółowy plan zaliczeń i egzaminów, obejmujący podział na semestr zimowy i semestr letni.
  14. Student realizujący IPS zalicza przedmioty w terminach i formie przewidzianych ogólnym planem studiów, chyba że w porozumieniu z nauczycielem akademickim prowadzącym dany przedmiot uzyska zgodę na inny tryb i termin zaliczenia przedmiotu.
  15. Student realizujący IPS może ubiegać się równocześnie o przyznanie indywidualnej organizacji studiów.
  16. Student, który studiuje równolegle na innym kierunku studiów, nie może włączać do swojego programu IPS przedmiotów obowiązkowych realizowanych na studiach równoległych.
  17. Student traci prawo do indywidualnego programu studiów, w tym planu studiów w przypadku niewypełnienia w terminie obowiązków wynikających z zatwierdzonego harmonogramu IPS lub uzyskania przez studenta w trakcie realizacji IPS semestralnej średniej ocen poniżej 4,0.

18. Opiekun naukowy monitoruje i ocenia na bieżąco przebieg realizacji indywidualnego programu studiów, w tym planu studiów, i w razie konieczności podejmuje odpowiednie interwencje. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, np. nieprzestrzegania Regulaminu Studiów na UMCS i zasad IPS ustalonych przez Kolegium Dziekańskie, opiekun wnioskuję do Dziekana o cofnięcie IPS.
19. Po cofnięciu trybu IPS decyzją Dziekana, student rozpoczyna realizację programu studiów w ramach trybu zwykłego obejmującego program dla danego kierunku studiów.
20. Student sam może wystąpić z wnioskiem do Dziekana o cofnięcie IPS po uzyskaniu opinii opiekuna naukowego.
21. Po zakończeniu przez studenta okresu studiów odbywanych według indywidualnego programu studiów, w tym planu studiów, Dziekan Wydziału, wraz z opiekunem naukowym dokonują analizy odbytego indywidualnego programu studiów i przedstawiają jej wyniki na posiedzeniu Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia i Zespołu Programowego odpowiedniego dla danego kierunku studiów. Organy te, w razie potrzeby, mogą wnioskować do Kolegium Dziekańskiego o zmianę/modyfikację zasad dotyczących indywidualnego programu studiów, w tym planu studiów. Propozycje zmian do przedstawionego regulaminu mogą również zgłaszać Dziekanowi studenci oraz nauczyciele akademicy.

II. Indywidualna organizacja studiów (IOS)

1. Indywidualna organizacja studiów polega na ustaleniu indywidualnych terminów i sposobów realizacji obowiązków wynikających z planu studiów i programu kształcenia.
2. O indywidualną organizację studiów mogą ubiegać się osoby:
  - studiując na co najmniej dwóch kierunkach,
  - odbywające część studiów poza Uniwersytetem,
  - wychowujące dzieci,
  - niepełnosprawne,
  - korzystające z urlopu ze względów zdrowotnych,
  - szczególnie zaangażowane w działalność na rzecz środowiska akademickiego,
  - w innych uzasadnionych przypadkach.
3. Zgoda na IOS udzielana jest każdorazowo na jeden semestr w przypadku studentów składających wnioski z powodu studiowania na więcej niż jednym kierunku, na semestr lub rok akademicki (zgodnie z wnioskiem) w pozostałych przypadkach, z wyłączeniem osób w ciąży lub będących rodzicami, które mogą uzyskać zgodę na IOS do czasu ukończenia studiów.
4. Student ubiegający się o indywidualną organizację studiów powinien złożyć w dziekanacie Wydziału podanie z uzasadnieniem (wzór podania dostępny na stronie internetowej Wydziału, w zakładce Student/Wzory podań) skierowane do Prodziekana ds. studenckich wraz ze stosownymi załącznikami (zaświadczenie o studiowaniu na innym kierunku, zaświadczenie o zakwalifikowaniu do odbycia części studiów poza Wydziałem, świadectwo

urodzenia dziecka, zaświadczenie lekarskie o złym stanie zdrowia, zaświadczenie o niepełnosprawności, zaświadczenie o zaangażowaniu w pracę na rzecz środowiska akademickiego, zaświadczenie o zatrudnieniu, itp.).

5. Podanie powinno zostać złożone w terminie:
  - do 31 października na semestr zimowy (lub na cały rok akademicki),
  - do jednego miesiąca po rozpoczęciu semestru letniego.

Po upływie w/w terminów Prodziekan ds. studenckich może wyrazić zgodę na indywidualną organizację studiów w wyjątkowych przypadkach losowych.

6. Uzyskanie zgody na indywidualną organizację studiów nie zwalnia z obowiązku uczestniczenia w zajęciach dydaktycznych. O konieczności uczestnictwa w zajęciach decyduje prowadzący.
7. Prodziekan ds. studenckich może wyrazić zgodę na indywidualną organizację studiów, bez obowiązku uczęszczania na zajęcia, w odniesieniu do osób będących w ciąży lub będących rodzicami.

III. Program dwutorowej kariery UMCS (PDK)

1. Program dwutorowej kariery UMCS ma na celu zapewnienie wybitnie uzdolnionym studentom UMCS najlepszych warunków realizacji podjętego kształcenia akademickiego oraz kontynuowania i rozwijania się w działalności sportowej, artystycznej, badawczej, społecznej lub na rzecz wolontariatu.
2. O zakwalifikowanie do PDK mogą ubiegać się studenci UMCS, którzy posiadają wybitne osiągnięcia o zasięgu ogólnopolskim lub międzynarodowym o charakterze:
  - sportowym,
  - artystycznym,
  - badawczym,
  - społecznym,
  - na rzecz wolontariatu.

Charakter i specyfika tych osiągnięć nie mogą być zbieżne z wymogami niezbędnymi do zaliczenia realizowanego programu studiów w zakresie, którego student odbywa kształcenie.

3. Szczegółowy wykaz osiągnięć, które mogą być podstawą do ubiegania się o PDK, zawarty jest w Zarządzeniu Rektora UMCS Nr 47/2019 z dnia 1 października 2019 r.
4. Program dwutorowej kariery UMCS polega na ustaleniu indywidualnych terminów i sposobów realizacji obowiązków wynikających z programu studiów, a w szczególności na:
  - możliwości zwolnienia z części zajęć dydaktycznych w sytuacji, gdy student z uwagi na inne aktywności nie może w nich brać udziału;
  - możliwości zdawania egzaminów i uzyskiwania zaliczeń za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej.
5. Program dwutorowej kariery UMCS obejmuje każdorazowo okres nie dłuższy niż rok akademicki i nie krótszy niż semestr.

6. Wniosek o zakwalifikowanie do PDK (*Załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 47/2019 Rektora UMCS*) wraz z kserokopiami dokumentów potwierdzających wskazane wybitne osiągnięcie oraz innymi załącznikami (np. informacje o planie treningów sportowych, plan pracy badawczej w ramach grantu naukowego, roczny plan pracy na rzecz wolontariatu lub innej działalności społecznej) student przedkłada Prodziekanowi ds. studenckich, po uprzednim uzyskaniu opinii Uczelnianego Koordynatora PDK w terminach:
  - do 31 października na semestr zimowy lub na cały rok akademicki;
  - do jednego miesiąca po rozpoczęciu semestru letniego.
7. Po zakwalifikowaniu studenta do PDK Prodziekan ds. studenckich wskazuje opiekuna naukowego studenta spośród nauczycieli akademickich zatrudnionych na Wydziale.
8. Opiekun naukowy wraz ze studentem zakwalifikowanym do PDK ustalają plan organizacji studiów, a w szczególności tryb i terminy realizacji zajęć. Plan ten, w terminie dwóch tygodni od daty przyznania PDK, powinien zostać przedstawiony do akceptacji Prodziekanowi ds. studenckich.
9. Realizacja zajęć przez studenta uczestniczącego w PDK może odbywać się w trybie indywidualnej organizacji studiów, zgodnie z określonymi dla IOS zasadami.
10. Student może zrezygnować z udziału w PDK począwszy od następnego semestru następującego po semestrze w którym nastąpiła kwalifikacja do PDK składając pisemny wniosek do Prodziekana ds. studenckich.
11. Student traci prawo do uczestnictwa w Programie dwutorowej kariery UMCS jeżeli nie wypełni w terminie obowiązków wynikających z zatwierdzonego przez Prodziekana ds. studenckich planu organizacji studiów.
12. Opiekun naukowy studenta realizującego PDK stale monitoruje realizację zajęć i ich zgodność z ustalonym planem organizacji studiów i w razie potrzeby na bieżąco zgłasza wszelkie problemy bądź uwagi Prodziekanowi ds. studenckich. Po zakończeniu Programu, student wypełnia ankietę, w której wyraża swoją opinię na temat różnych aspektów realizacji Programu dwutorowej kariery UMCS. Opiekun naukowy wraz z Prodziekanem ds. studenckich dokonują analizy przebiegu PDK na podstawie dokumentacji przebiegu studiów, ankiety wypełnionej przez studenta oraz opinii nauczycieli akademickich uczestniczących w realizacji kształcenia studenta w ramach PDK. Wyniki swojej analizy oraz wnioski przedstawiają na posiedzeniu Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz Zespołu Programowego dla właściwego kierunku studiów, które ewentualnie zalecają wprowadzenie modyfikacji w realizacji Programu w przyszłości. Opinie i wnioski dotyczące realizacji Programu dwutorowej kariery UMCS przez studenta Wydziału mogą być za pośrednictwem Dziekana kierowane do Uczelnianego Koordynatora Programu, w celu wprowadzenia działań korygujących, naprawczych lub doskonalących w odniesieniu do Programu.

IV. Inne formy indywidualizacji procesu kształcenia i organizacji studiów

1. Studenci i doktoranci mogą ubiegać się o indywidualną organizację studiów w ramach **programów krajowej i międzynarodowej wymiany studentów i doktorantów**. Szczegółowe zasady realizacji tych form wymiany są szczegółowo opisane w procedurze „**Mobilność krajowa i zagraniczna**”.
2. Indywidualizacja kształcenia zachodzi również w **ramach wyborów** dokonywanych przez studentów i doktorantów dotyczących:
  - a) **specjalności** (jeśli taka jest przewidziana w programie studiów dla danego kierunku na danym stopniu kształcenia), zgodnie z zasadami przyjętymi na Wydziale, o których studenci są informowani podczas specjalnie w tym celu organizowanych spotkań z Prodziekanem ds. studenckich;
  - b) **zajęć fakultatywnych**, dostępnych w ofercie Wydziału, zgodnie z przyjętymi zasadami zapisów na wykłady fakultatywne (informacje na stronie internetowej Wydziału, w zakładce Student/Wykłady fakultatywne i ogólnouniwersyteckie);
  - c) **wykładów ogólnouniwersyteckich**, w liczbie wskazanej w planie studiów (informacje o aktualnej ofercie wykładów ogólnouniwersyteckich oraz zasadach zapisów dostępne na stronie internetowej Wydziału, w zakładce Student/Wykłady fakultatywne i ogólnouniwersyteckie);
  - d) **seminariów dyplomowych**;
  - e) **pracowni specjalizacyjnych i dyplomowych**, zgodnie z zasadami przyjętymi na Wydziale, o których studenci są informowani podczas specjalnie w tym celu organizowanych spotkań z Prodziekanem ds. studenckich, w terminach poprzedzających uruchomienie zapisów na pracownię;
  - f) **tematów pisania prac dyplomowych**, które są ustalane wspólnie przez studenta i opiekuna pracy;
  - g) **zajęć i kursów doksztalających**, oferowanych w ramach Uniwersytetu bądź Wydziału, np. w ramach współpracy z interesariuszami zewnętrznymi;
  - h) **zajęć wychowania fizycznego**, dostępnych w ofercie Centrum Kultury Fizycznej UMCS.
3. Indywidualizacja procesu kształcenia uwzględnia również możliwość **potwierdzenia efektów kształcenia zdobytych poza edukacją formalną** (dotycząca m.in. kształcenia językowego lub modułów przedmiotów). Zasady i tryb postępowania zostały szczegółowo opisane w odrębnej procedurze „**Potwierdzanie efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną**”.
4. Szczególną wagę przykładą się do wsparcia w procesie kształcenia **studentów z niepełnosprawnościami**, w celu wyrównania ich szans w dostępie do pełnego udziału w procesie kształcenia i badaniach naukowych, z uwzględnieniem stopnia i charakteru ich niepełnosprawności. Szczegółowe formy wsparcia, udzielane indywidualnie studentom z niepełnosprawnościami są sprecyzowane w Regulaminie studiów oraz opisane w odrębnej procedurze „**System wsparcia studentów na Wydziale Biologii i Biotechnologii UMCS wraz z procedurą rozpatrywania skarg i wniosków studentów**”.

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.2018.1668).

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. 2018 poz. 1861).

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dokumentacji przebiegu studiów.

Regulaminu studiów na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie – załącznik do Uchwały Nr XXIV-26.5/19 Senatu UMCS z dnia 24 kwietnia 2019 r. w sprawie regulaminu studiów.

Zarządzenie Nr 47/2019 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 1 października 2019 r. w sprawie zasad przyznawania oraz realizacji „Programu dwutorowej kariery UMCS”.

Uchwała nr 1/2020 z dnia 10.02.2020 r. Kolegium Dziekańskiego Wydziału Biologii i Biotechnologii UMCS w sprawie zasad odbywania studiów w trybie indywidualnym.